

NÅGRA ORD TILL MINA KÄRA MÖDRAR, IFALL JAG HADE NÅGRA

SARA EDENHEIM

I böcker, antologier och artiklar har ni på sistone uppmanat oss att inte glömma vad ni har gjort för oss, att inte förkasta arvet från er i vårt tonårsupp-
poriska behov av modersmord. Ni upplevde något stort: kvinnlig gemenskap
och feministiskt uppvaknande. Detta vill ni gärna berätta om och, visst, var-
för inte. Men där finns ett tilltal som om vi vore okunniga om vårt förflutna
och förlorade i en lättköpt och utbytbar icke-identitet. Undertonen är riktad
mot oss, som om vi inte vet vad kvinnlig gemenskap och feminism egentligen
handlar om, som om vi bara använder f-ordet för nöjes skull nu när det inte är
”så svårt” att kalla sig feminist. Som om vi inte har fått kämpa oss till varken
den kunskap eller de känslor vi funnit tack vare denna feminism.

Ni verkar vilja att vi istället inte bara ska lyssna på er utan även göra som
ni. Annars riskerar vi att stå där vid spisen igen, utan utbildning, arbete och
självkänedom. Eller, ja, inte just vi – men på grund av vår okunskap och
egoism kommer *andra kvinnor* hamna där medan vi gör karriär inom den
patriarkala akademien, slänger ut systerskapet med det ofödda barnet och åltar
obegriplig teori i en yogasal långt borta från verkligheten.¹

Det är inte alltid lätt att ta på denna er kritik; den känns ibland mer än den
syns. Den smyger omkring i seminarierummen, förkroppsligas i suckar och
blickar eller antyds i media, i intervjuer eller i texter som egentligen handlar
om någonting annat än om ”oss”, den antaget vilsna och yngre generationen.
Men det finns trots allt en del exempel svart på vitt. Och då krävs det namn-
givning och utpekanden från min sida, och varför inte? Det är ju samtidigt
så att inte alla ”äldre feminister” uttrycker dessa åsikter, varken explicit eller

implicit, så i rättvisans namn utgår jag här främst från de två ledande och på olika sätt inflytelserika feminister som bland annat har skrivit följande:

Man kunde tro att majoritetsfeminismens väl beprövade maktanalys skulle kunna fungera som bakgrund till dagens feminism(er). Men så är sällan fallet. Istället koketterar unga feminister med sin okunnighet. [...] majoritetsfeminismen [har] övergått i minoritetsfeminismer = olika särintressen som med krockande kravprofiler slåss om utrymmet i medierna. [...] Men det är ju inte så att verklighetens kvinnor befrias från vare sig kvinnolöner, sexuella övergrepp eller dubbelarbete bara för att vi slutar tala om oss som ”kvinnor.” Tvärtom.²
Ebba Witt-Brattström, 2009

[.] jag [är] så nervös och frustrerad och arg att jag efter tio minuter känner att det har gått åt helvete och det enda som tröstar mig är att jag med stark stämma och svensk brytning modigt talar om att om vi inte använder ord som kvinnor och män kan vi lika gärna låta hela det feministiska projektet gå förlorat och det retar i alla fall några, särskilt dem för vilka ’kön’ är en lek och de leker att de är arga små män. [...] Istället ser vi ett alltmer vidgande glapp mellan aktivistfeminister som arbetar för mänskliga rättigheter och för vilka kvinnor alltjämt är feminismens subjekt på ett helt otidsenligt och osofistikerat sätt – det påminner onekligen om våra första analyser och man kan rentav få höra ord som förtryck och patriarkat – och akademiens ’personer’ som vecklar in sig i sina alltmer sofistikerade glaspärspele.³
Yvonne Hirdman, 2010

Vi undrar nog ibland hur ni tror att vi blev feminister? Ibland låter det nämligen som om ni antar att vi alla blev feminister för att *Veckorevyn* och Göran Persson okejade feminismen för ett kort ögonblick i slutet av 90-talet. Men jag vågar nog påstå att vi blev feminister för att vi kände frustration, ilska, alienering och förvirring inför ett patriarkalt samhälle. Känns det igen? På denna punkt har vi mer gemensamt än ni tror, förutom att vi, till skillnad från er, inte antar att vi vare sig var de första eller de sista som känt att samhörighet i marginalen kan leda till samhällelig förändring. Så unik är vår gemensamma erfarenhet trots allt inte. Många av oss har till och med själva bott i kollektiv, ätit linsgryta och anordnat separatistiska kvinnocafén. Sådant finns även idag, om än inte alltid i er direkta närhet. Vi har kanske till och med vid tillfällen bläddrat i *Kvinnobulletinen* – även om vi nog föredrog våra egna fanzines och internetdiskussioner. Och de av oss som inte tog högskolepoäng i genusvetenskap (se undertecknad) ägnade oss, precis som ni, åt barfotaforskning. Jag

låg på köksgolvet i studentlyan och läste Butler och Haraway helt utanför alla kurslitteraturlistor i historia – helt enkelt för att det kändes som om dessa feminister talade direkt till mig och, håll i er nu, *mina erfarenheter*.

Att ni därför eventuellt känner er förbigångna och missförstådda av oss beror kanske mer på er problemställning än på vår? Ni tror att vi lider av okunskap rörande kvinnorörelsen men tänker

inte på att vårt ointresse likaväl kan bero på mättnad. Inte bara föddes och växte vi upp under det 70- och 80-tal som ni är nostalgiska över, en tidsperiod vi alltså har ovanligt intim kännedom om, utan till saken hör även att många av oss antingen *undervisat* eller har blivit

undervisade i genusvetenskap: ett universitetsämne där er kvinnorörelse intagit en mycket central plats i kursplanen. Vi *har* med andra ord kunskapen. Vi *vet* att Grupp 8 lyckades genomföra ett stort antal reformer genom ivrigt demonstrerande och remisskrivande under 70- och 80-talen. Vi *vet* att detta har påverkat samhällslagar, politik och könsnormer. Men ni går ju inte på dessa föreläsningar och skriver inte våra tentor – ni letar istället efter er själva och era forskningsfrågor i våra böcker och i vår forskning. Men varför skulle ni per automatik finnas där?

Under tiden som vi har läst och undervisat om er, har vi även arbetat på att fylla på de där kursplanerna i genusvetenskap med mer än bara just *er* historia. Och vi har, vid sidan av, läst andra feministiska teoribildningar än era. Vi har träffat andra feminister och haft andra lärare med andra bakgrunder och erfarenheter än era. Därför känner vi även till *andra* kvinnorörelser, feministiska argument och politiska motståndsrörelser – nationella, internationella, globala, lokala, i nutid och i dåtid. En del av dem var och är förvisso inte lika framgångsrika inom det liberaldemokratiska ramverket som Grupp 8, men eftersom vi inte tycker att den sortens framgång bör vara avgörande för vårt intresse och vår politiska passion, anser vi nog att dessa har precis lika legitim plats i vårt feministiska idé- och organisationsarv. Bara för att de flesta av oss är vita, medelklasskvinnor från Sverige behöver vi nämligen inte begränsa våra förebilder till andra vita medelklasskvinnor från Sverige.

När jag säger så, verkar ni tro att det betyder att vi vill förkasta vårt förflutna. Åtminstone är det så vår allra käraste syster Ebba Witt-Brattström har tolkat det. Hon har också för vana att citera just undertecknad för att peka ut det värsta tänkbara exemplet. Eller citera är nog fel ordval, för hon skriver: ”Om jag så väljer”, skriver genushistorikern Sara Edenheim, ’så behöver

Ni tror att vi lider av okunskap rörande kvinnorörelsen men tänker inte på att vårt ointresse likaväl kan bero på mättnad.

gårdagens kvinna' inte ha 'något med mig att göra'. I god sovjetisk anda ska det förflutna skäras bort 'genom kunskap' om hur framtidens (könlösa) människa bör vara".⁴ Detta medan jag i den refererade källan i själva verket skrev: "Det blir sålunda uppenbart att varje tid och varje historiker inte kan göra annat än utnyttja historien för sin specifika maktkamp och att gårdagens

**Den könlösa människan är
Ebbas eget symptomatiska
fantasifoster.**

definition av kvinna idag inte är något annat än en spelbricka som inte behöver ha något med mig att göra om jag så väljer." med en tydlig fotnot direkt efter för att förklara vad jag menar med verbet *välja*.⁵ Noten säger: "Jag skriver 'väljer' snarare i en aktivistisk mening än identitetsmässig. Identitet är sällan en fråga om val. Hur vi väljer att använda identiteten för politiska och privata ändamål däremot är helt klart ett val mellan olika möjligheter."⁶

Detta är ett rätt typiskt exempel på hur vi misstolkas av er; ni verkar inte läsa oss särskilt noggrant – om än alls – och ni verkar även ha en tendens att blanda samman ontologiska anspråk med epistemologiska. Det, enligt Witt-Brattström, sovjetiska bortskärandet av det förflutna ovan är exempelvis Foucaults förslag och inte mitt – och det är inte frågan om någon kunskap om könlösa människor, utan kunskap om att det förflutna är kontingent och aldrig kan fångas eller förstås medels historieskrivning. Den könlösa människan är Ebbas eget symptomatiska fantasifoster. Vi tror inte att man kan göra sig av med kön – "bara" sociala konstruktioner är nämligen inte så bara som ni verkar tro. Men förskjutna identifieringar kan förändra erfarenheten av att vara könad, vilket kan bidra till att inte lika många kvinnor upplever det som helt okej att stå vid spisen och föda barn.

Även Hirdman har bidragit med hårda ord mot den mer än trettio år gamla feministiska poststrukturalismen som hon raljerande beskriver som "teoretiskt modern och chick efter sista mode".⁷ Gemensamt för alla hennes redogörelser för denna inriktning är att de består av ett hopkok av slumpartat sammansatt tyckande; de få referenser som återfinns är utan undantag till sekundär litteratur (i sågningen av den heterosexuella matrisen refereras exempelvis enbart till Rosenberg). Det är av den anledningen hon kan skriva exempelvis följande: "Ett slags tävling i maktlöshet, sprungen ur det nya fokus som finns inom 'nyare' genusteori som – till skillnad från 'klassisk genusteori' [Hirdman, et al] – cirkulerar kring 'identitet' istället för villkor. [...] Men alla dessa nya [sic] identitetsbaserade kategorier (invandrare=nysvenskar, handikappade, äldre, homosexuella, HBT-personer, funktionshindrade, och för säkerhets skull: med flera) skapar en, förhoppningsvis oavsiktlig, tävling i underordning. Denna

tävlan är *vetenskapligt* lika undermålig som ett ideologiskt klasstänkande var under 1970-talet.”⁸

Era läsningar av oss verkar ha gett upphov till en röra utan like där det kvittar hur mycket vi betonar skillnaden mellan exempelvis identifikation och identitet, det förflutna och historieskrivning, mellan ontologisk och epistemologisk nivå, de trycks ändå ihop till en liten boll som snabbt kastas tillbaka på oss, som en antagen dödsstöt mot vårt ”kvinnoföraktande självhat” (Ebba Witt-Brattström igen, på mittuppslaget i DN).⁹

Det förflutna går inte att förkasta – det är ett temporalt tillstånd, inte ett objekt – men däremot går det att vara kritisk mot en historieskrivning som envisas med att naturalisera inte bara kontinuitet utan även könad identifikation över tidsperioder även när dessa perioder skiljer sig fundamentalt åt. Er dåtid är inte vår nutid och många av era politiska strategier skulle inte ha en chans i den ultra-flexibla amöba som den liberaldemokratiska ideologin har gett upphov till. Alla era metoder var kanske inte heller *alltid* radikala ens då och en del användes förmodligen lika mycket som en identitetsmarkör som vilken oförarglig Facebook-grupp som helst idag. Andra av era aktivistiska metoder används även i dag – ibland med framgång och ibland inte. *Demonstrationen* är i alla fall inte en för oss okänd politisk uttrycksform, även om den samlas ihop snabbare i dag (tack vare just Facebook) och även om den antingen är medelmåttigt radikal (alla är med och ingen emot) eller ”alltför” radikal för att liberal media ska kunna förstå den som en demonstration, och då istället benämner den som ”upplopp”. Era forskningsfrågor och förslag på lösningar existerar även de fortfarande; trots era beskrivningar av genusvetenskaplig forskning som totalt dominerad av narcissistiska sexualitetsfrågor och ”tidens töcken” är det uppenbart för var och en som arbetar på en genusvetenskaplig institution att den genusinriktade forskningsinriktning som dominerar på svenska högskolor är den traditionella jämställdhetsforskningen med Vinnova och EU som främsta sponsorer.¹⁰ Det är *er* forskning – där hittar ni säkert gott om referenser och forskning som ni känner i hemma i – så er oro är rätt överdimensionerad.

Det är lätt att här bolla tillbaka frågan om vem som egentligen lider av okunskap rörande det egna forskningsfältet, så jag ställer i stället frågan: Vad är det som provocerar i vår forskning och med vår närvaro? Gör vi för mycket väsen av oss? Är vi för korthåriga och långbyxiga? För lika män, som Hirdman skriver? Ställer vi för kritiska frågor? Utmanar vi för mycket? Använder vi för många fyrstaviga ord? Tydligt är både den pålästa manhaftiga icke-kvinnan och den skränigt utmanande horan lika fel enligt er syn och vi verkar vara både delar, samtidigt. Återstår ironiskt nog bara Madonnan, matriarken,

modern: den tyst lidande martyren. Åtminstone om man ska följa Witt-Brattströms uttalade förebilder. Vilket vi av rätt förståeliga skäl inte önskar.

Istället för att efterhärma er historia försöker vi se oss om efter andra alternativ till både organisering, positionering och forskning. Detta för att överhuvudtaget kunna agera *politiskt*. Det är det vi jobbar på när ni kallar oss för ointresserade av verklighetens politik, okänsliga inför andra kvinnors lidande och okunniga om hur de riktiga sociala problemen ska lösas. Hade ert sätt fungerat, så hade vi gjort som ni. Men ert sätt har uppenbarligen inte befriat mer än en bråkdel av världens kvinnor och er feminism räcker inte till. I vissa fall har den till och med bidragit till att spä på problemen. Systemskapet är inte bara en chimär utan kan även ha sina rätt allvarliga baksidor. Det är dem vi har tagit tag i eftersom ni har visat er så ovilliga inför detta högst politiskt väsentliga projekt.

Det ”vi” jag laborerar med här utgår således från de feministiska aktivister och forskare som vill slå håll på det nationella projektet och den ineffektiva och otillförlitliga liberaldemokratiska jämlikhetspolitiken. Just dessa två gigantiska samhällsprojekt brukar dock av er (och många andra) användas nästan som synonymt med historisk kunskap – som om det inte går att skriva och läsa historia utifrån något annat perspektiv än nationens och de mänskliga rättigheternas. Och kanske att det faktiskt är den enda sortens historieskrivning som finns att tillgå, men oavsett vilket har vi i alla fall lärt oss att denna existerande historieskrivning inte går att lita på. Den tenderar att skrivas av just de som varit framgångsrika inom dessa samhällsprojekt och i det här fallet är det er vi menar. Det är ni som skriver historien nu och uppenbart är att ni vill ”utnyttja historien för er specifika maktkamp”, men misstagit er och tror att detta även är vår maktkamp. Det är nämligen där skon klämmer: ni verkar inte nöjda med er redan etablerade plats i den nationella historieskrivningen om hur jämställdheten uppfanns av er på 70-talet – ni vill inte bara berätta er historia i största allmänhet, ni vill framför allt berätta den *för oss*. Lite förundrade är vi nog ändå över vad ni förväntar er att vi ska göra med er historia. Bygga altare och skriva hyllningsdikter? Klä oss i Mah Jong och demonstrera för daghem åt alla? Mah Jong är numera en så kallad ”retrotrend” (precis som 50-talets hemmafrukläder) och daghem åt alla har förvisso bidragit till en större arbetsmarknad och ökat BNP, men inte till upplösandet av vare sig klas-skillnader eller könskodade beteenden.

Så vi undrar om det är så att ni är rädda för att gå miste om den uppskattning som ni förtjänar? Men ni har ju redan fått uppskattning, både inom akademien och inom media. Bland de feministiska forskarna i Sverige har ni nog lika mycket inflytande som era manliga professorskollegor; ett inflytande som

ni alltför ofta verkar använda till att dra undan mattan för *vår* legitimitet genom att presentera oss som en hel generation förtappade unga feminister som inte ens har sina föregångares förtroende.

Men det kan ju förstås också vara så att ni helt oegoistiskt oroar er för att vi ska behöva uppfinna hjulet igen. Det är därför jag skriver till er: oroa er inte. Vi arbetar ändå inte på samma hjul.

Konflikten handlar nämligen inte om generation överhuvudtaget; ni är inte våra mödrar. Låt mig förklara. Vi läser och refererar en massa feminister från er generation, det är bara att det inte är just *er* vi läser och refererar. I min bok-

hylla finns Monique Wittig, f. 1935, Joan W. Scott, f. 1941, Gayatri Spivak, f. 1942, Donna Haraway, f. 1944, Denise Riley, f. 1948, Judith Butler, f. 1956 och insprängda däremellan hittar jag självfallet anarkafeminismens svenska galjonsfigur Pia Laskar, f. 1956, jämställdhetens dödsförklarare Carin Holmberg, f. 1959 och en av queerteorins första svenska förespråkare Pia Lundahl, f. 1961. (Oj, det blev visst ett överskott på lesbiska kvinnor där. Hoppas ni kan stå ut med detta, som ni kallar, "särintresse". Lesbianism bör ju å andra sidan enligt era mätmetoder vara en minst lika unikt kvinnlig erfarenhet som moderskapet.)

Faktum är att det händer att vi läser feminister från ännu tidigare generationer: jag frågade för ett tag sen min kollega i rummet bredvid vad hon höll på att läsa för tillfället. "*Det andra könet*", svarade hon. "Och du?" "Jag läser Virginia Woolf", svarade jag. Men innan ni faller av stolen av glädje över att vi läser feministiska klassiker så låt mig tillägga att den bok min kollega läste *inte* var den censurerade Beauvoir från 1973 som ni läste (tack för den, Bjurström och Pyk) och den Woolf som jag läste var inte emancipationens klassiker *Ett eget rum*, utan den institutionsfientliga *Three Guinness*. Och jag läste den inte utifrån tanken att lära mig hur det var förr, utan snarare utifrån frågan om vilka olika möjliga feministiska lösningar finns det på vårt nuvarande problem med institutionalisering av jämställdhetspolitiken. Wolfs lösning visade sig vara att kvinnor bör ta vara på sin uteslutning ur historieskrivningen, inte genom att själva börja skriva historia, utan genom att förstå uteslutningen och dess *möjligheter* att skapa något utanför institutionen, familjen och historien. Er lösning bestod i inkludering och anpassning till en liberal stat och dess historieskrivning genom familjefrämjande och institutionellt identitetsbaserad politik. Vi har sett de positiva effekterna denna politik kan åstadkomma – för en del, inklusive oss själva – men vi har också sett dess begränsningar

Konflikten handlar nämligen inte om generation överhuvudtaget; ni är inte våra mödrar.

och uteslutningar. Faktum är att en hel del feminister ur er egen generation såg problemen och paradoxerna redan då (se ovan för några exempel), men ni valde en annan feministisk väg än de gjorde och vi valde deras väg istället för er. Det är därför ni inte hittar referenser till er själva i våra texter. Det är därför vi inte ropar på er när vi behöver hjälp. Detta är nämligen inte en fråga om generationsskillnad, det är frågan om en ideologiskillnad: er feminism är inte vår feminism och den har aldrig varit det heller.

Att framhärda i att detta är en konflikt mellan generationer gör mig därför nyfiken: vad är det man vinner på en sådan framställning? Nu är jag inte den enda eller den första att ställa den frågan heller; det finns gott om forskning inte bara rörande vänstens melankoli (ända sedan Walter Benjamin) utan även feminismens melankoli. Både Wendy Brown och Robyn Wiegman har utvecklat dessa resonemang i sammanhang som till stor del sammanfaller med mitt: melankolikerns oförmåga att sörja och att släppa taget om det döda leder till en så stor känslomässig och identifikatorisk investering i ett fantasmatiskt obehäkat förflutet att relationen till nuet blir ytterst problematisk. Som Wiegman skriver: ”nuet [konstrueras] som en plats för både kriser och misslyckanden för att säkerställa det förflutna som ett obehäkat ursprung, inte bara för den utopiska affektens skull, utan även för en (paradoxalt nog) normativ diskurs om det politiska.”¹¹ Som en följd av denna nostalgi påvisar Wiegman även att förhållandet till *framtiden* blir problematisk, ja, till och med apokalyptisk, då nuet fallerar i att föra det förflutna till sitt utopiska mål. Wiegman identifierar den utpekade syndabocken till nuets misslyckande: ”alltifrån poststrukturalistisk teori, etnicitets- och genusstudier till politisk korrekthet och akademisk prestige”, och specifikt för feminismens apokalyptiker, även ”feminismens interna kritik av kategorin kvinna”.¹² Detta känns igen – kritiken från de anglosaxiska mots-

**Även där verkar de vara
missnöjda med att (en del)
yngre feminister inte följer i just
deras fotspår.**

varigheterna till Ebba Witt-Brattström och Yvonne Hirdman låter tydligen precis likadant! Även där verkar de vara missnöjda med att (en del) yngre feminister inte följer i just deras fotspår, även där har de framfört detta missnöje offentligt och så högljutt att de utpekade yngre feministerna till slut inte har något annat val än att svara dem, trots att de i övrigt inte rör sig på samma politiska arena och inom samma forskningsområden.

Det var *ni* som trodde på en allomfattande revolution som skulle förändra allt i grunden, medan det är *vi* som tror att även om en revolution mot förmodan vore möjlig så skulle den ändå förpackas, copyrightas och säljas ut på entreprenad till lägstbjudande. Ni skapade identitetspolitiken (”systemskapet”)

med dess återvändsgränder och revirmarkeringar – inte vi. Varför beskyller ni oss då för att ha skapat en identitetsmarknad när det är er kvinnoidentitet (”majoritetskvinnan”) som idag är mest värd på den globala marknaden? Så värdefull att till och med en supermakt som USA är beredd att använda den som hårdvaluta och huvudargument för att bomba ett land som Afghanistan sönder och samman för att landets kvinnor ska kunna leva som ni gör. Men om detta vill ni inte tala – kanske för att ni ännu inte är redo att sörja förlusten av *er* revolution, *er* identitet, *ert* land och *ert* förgångna?

Ingen av oss behöver denna apokalyptiska melankoli där allt handlar om att (vissa) kvinnors subjektivitet är basen för all feminism; vad vi behöver är en feminism som, såsom Wiegman skriver

kräver något annat av det politiska än vad vi redan vet: som lägger fram möjligheten att den kunskap som feminister kommer att behöva i olika framtider inte är ’vår’ kunskap; att en särskild framtid och ’vår’ kunskap inte nödvändigtvis kommer att ha en produktiv relation; inget narrativ om att vi lever i någon framtida feministisk tids nu.[...]¹³

För ett sådant narrativ skulle förlama feminismen, gjuta in den i en stel form där allt vi gör måste mätas utifrån hur historien och framtiden kommer att döma oss. Framtiden skulle helt enkelt inte kunna fyllas med något annat än med det som vi redan känner till: det vill säga det förflutna och dess definitioner av kvinna.

Så om ni kunde släppa taget om generationstanken – idén om arv, minne, födelse, kontinuitet och succession – den är ändå till sin natur uppenbart konservativ. Istället kanske en tidsuppfattning som tillåter idén om spontanalstring och kontingens skulle kunna underlätta sorgprocessen? För i en sådan tid står inte feminismen vid sitt slut, där kan vad som helst uppstå ur vad som helst, där kan oförenliga ideologier existera samtidigt utan ett påtvingat gemensamt förflutet eller krav på konsensus. Där kan ni bli en del av nutiden på samma villkor som vi: inte som mödrar och matriarker, utan som, ja, för all del, låt oss säga systrar bara för att just nu kunna använda metaforen syskonbråk för att synliggöra den uppenbara konflikten utan skambeläggande generationsmoral från någon sida. I en kontingent temporalitet kan den feministiska kampen pågå utan att påtvingas en början och ett slut, den prövar bara flera vägar, andra vägar, gamla vägar, otänkta vägar, otäcka vägar, behagliga vägar, omvägar, genvägar, ja, i princip vilka vägar som helst utom den linjära, raka, fyrfiliga motorvägen där alla åker i exakt samma riktning i exakt samma hastighet mot ett avlägset mål i fjärran: G8-vägen.

Noter

- 1 Det "vi" jag använder här är inte nödvändigtvis de facto den yngre generationen feministiska forskare, utan de av oss som (mot vår vilja) har interPELLERATS av en del äldre feministiska forskare såsom den *förlorade* generationen, där vår antagna vilshenhet beror på att vi i (alltför) stor utsträckning ägnar oss åt abstrakt teoretisering. Från denna medvetet vaga interpellation har jag dragit slutsatsen att "vi" egentligen består av både yngre och äldre feministiska forskare med ett uttalat *poststrukturalistiskt* utgångsläge.
- 2 Ebba Witt-Brattström: "Feminism i kris", *Hertha 150-års jubileum* 2009a, s. 69.
- 3 Yvonne Hirdman: "Min väg från förvirring till förtryck – en framgångssaga", *Föregångarna – kvinnliga professorer om liv, makt och vetenskap*, Kirsti Niskanen och Christina Florin (red.), SNS förlag 2010, s. 237.
- 4 Witt-Brattström 2009a, s. 69, samt i hennes essä "Kvinnoföraktande självhat, *Dagens Nyheter*, 11/2 2009b.
- 5 Sara Edenheim: "När våldet blir en del av jaget – en kritisk analys av kvinnohistoria och dess effekter", *Kvinnor och våld*, Eva Österberg och Marie Cronberg (red.), Nordic Academic Press 2005, s. 333.
- 6 Edenheim 2005, s. 336, not 25.
- 7 Hirdman 2008, s. 36.
- 8 Hirdman 2008, s. 41f.
- 9 Witt-Brattström 2009b.
- 10 Det är Hirdman som i en analys av vårt självdestruktiva beteende placerar den "nya genusteorin" i detta "töcken": "Men det ska uppenbarligen inte vara elementärt. Det ska vara grumligt. Det finns olika sätt att tolka denna grumlighet, detta tidens töcken. Ett är att det sker icke-intentionellt, som en följd av en extremisering av det normativa på det analytiskas bekostnad. Ett annat är att tyngden av den ovedersäglighet som manlig överordning innebär, uppenbarligen är så tung att bära att även den mest intelligenta kvinna – för att inte tala om man – inte klarar av all denna ovedersäglighet. Ett tredje är det tristaste alternativet: det är förståelsen av kampen inom akademiska fältet, där det inte är sanningen man söker utan makten." Se Yvonne Hirdman: "Han och hon och dom – frågor i tidens töcken", *Att göra historia – en vänbok till Christina Florin*, Maria Sjöberg och Yvonne Svanström (red.), Institutet för framtidsstudier, 2008.
- 11 Robyn Wiegman: "Feminismens apokalytiska framtider", *Fronesis* 2008: 25-26, s. 212.
- 12 Wiegman 2008, s. 213.
- 13 Wiegman 2008, s. 230.

Sara Edenheim är forskarassistent vid Umeå centrum för genusstudier, samt Idé- och samhällsstudier vid Umeå universitet.
E-post: sara.edenheim@ucgs.umu.se